

О. Калашник,

аспірант кафедри цивільного права і процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛОГІЯ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ПРОГАЛИН У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Сучасні українська держава й суспільство знаходяться в особливій стадії історичного розвитку. Становлення української державності супроводжується радикальними змінами в соціально-економічному й політичному житті суспільства, що знаходить, зокрема, відображення в змінах системи права України, яка має набути якості, властиві розвинутих правовим системам сучасності. Вдосконалюється законодавство на основі якісно нових принципів, розширюється сфера правової практики, підвищується роль правотворчих і правозастосовних органів.

В умовах трансформації політичного й економічного життя країни, появи нових інститутів господарювання й, відповідно, нових типів суспільних відносин навіть найдосконаліше законодавство не в змозі врахувати все різноманіття суспільних відносин, що потребують правового регулювання. У процесі правозастосування зустрічаються обставини життя, які не знаходять відображення в законі або іншому нормативному акті. Фактично правозастосовний орган у своїй діяльності стикається з наявністю прогалін, оскільки передбачити ситуації, коли суспільні відносини потребують законодавчого регулювання, просто неможливо, навіть за найдосконалішої нормотворчої діяльності. Цей висновок постає з філософського розуміння сутності права, його багатогранності й багатоаспектності виявів, що підтверджується практикою. Навіть в окремі історичні періоди стабільне й добре розроблене законодавство починає кардинально оновлюватись, що неминуче тягне зростання

прогалін у регулювання важливих суспільних відносин [1].

Зазначене стосується й законодавства, що регулює процесуальну діяльність судів із метою розгляду та вирішення цивільних справ.

Як зазначає Г.А. Жилін, у законодавстві важко, а іноді й неможливо, передбачити всю різноманітність ситуацій, які можуть виникнути в процедурі розгляду й вирішення конкретної справи. У зв'язку із цим у судовій практиці доволі часто доводиться долати прогалини в правовому регулюванні процесуальної діяльності й пов'язаних із нею відносинах між суб'єктами судочинства за допомогою аналогії закону чи права [2, с. 10].

У різні часи окремим аспектам інституту аналогії в праві присвятили свої праці такі вчені, як С.Я. Фурса, Є.О. Харитонов, В.І. Авдюков, А.Т. Боннер, Е.Ш. Кемуларія, Л.Ф. Лісницька, А.А. Мельников, В.К. Пучинський, С.В. Бошно, М.И. Брагінський, Е.В. Васьковський, В.В. Вітрянський, Н.Н. Волпенко, О.С. Іоффе, В.В. Лазарев, С.А. Муромцев, А.С. Піголкин, В.И. Синайський, Ф.В. Тарановський, И.М. Тютрюмов, Г.Ф. Шершеневич, Е.Д. Шиндяпина, В.А. Божка, Л.Е. Кузнецова, Е.И. Спектор, Д.А. Туманов, Ф.Р. Уранский, В.Н. Карташов.

Метою цієї статті є розгляд дискусії щодо визначення поняття аналогії.

У роботі підтримується думка А.Т. Боннера, який вважає, що аналогія – це поширення будь-якої норми права або певного комплексу норм на випадки, не передбачені в цій нормі або комплексі норм, але істотно подібні з

ними [3, с. 86]. Із цим висловлюванням погоджуються О.М. Балашов і Е.І. Мішутіна, оскільки вказане визначення виражає сутність аналогії, яка полягає в тому, що, долаючи прогалину в праві, суб'єкт правозастосовної діяльності не створює норми права, а прагне розв'язати конкретну справу на основі існуючих у чинному законодавстві положень. Проте це положення, яке за аналогією використовує правозастосувач, застосовується до відносин, на які законодавець, створюючи таку норму, не розраховував [4, с. 60].

Досить тривалий час у юридичній науці велись та ведуться дискусії щодо можливості застосування аналогії в цивільному процесуальному праві. Тому й метою цієї наукової статті є дослідження питання можливості застосування аналогії в цивільному процесуальному праві та яким державним органом.

Зазначимо, що деякі вчені підтримують існування інституту аналогії цивільного процесуального закону й права, який, на їх думку, не суперечить інтересам законності (В.І. Авдюков, О.Т. Боннер, Е.Ш. Кемуларія, Л.Ф. Лесницька, А.О. Мельников, В.К. Пучинский, І. Сабо, С.Я. Фурса, В.В. Корольов, В.М. Соколов, О.І. Косаренко, О.В. Колотова та інші). Інші дослідники вважають, що застосування інституту аналогії призводить до порушення суворої процесуальної форми та ігнорування принципу законності (М.Г. Авдюков, М.О. Власенко, П.Я. Трубників, Ю.Х. Калмиков, В.В. Комаров, Д.Д. Луспенік та інші).

Справедливо зазначає О.І. Косаренко, що відмовлятися від аналогії цивільного процесуального законодавства в країні, де триває судова реформа, надто передчасно. А з урахуванням того, що законодавець визнає можливість існування недоліків у матеріальному праві, але при цьому не визнає можливості існування їх у процесуальному, – не логічно [5, с. 184]. З такою ж позицією погоджується В.М. Соколов [6, с. 38].

Прибічник можливості застосування процесуальної аналогії С.Я. Фурса

зазначає, на практиці виникає потреба в застосуванні аналогії закону або права. У ч. 8 ст. 8 ЦПК України встановлено, що забороняється відмова в розгляді справи з мотивів відсутності, неповноти, нечіткості, суперечливості законодавства, що регулює спірні відносини. Якщо ж під час розгляду справи буде встановлено, що спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права) [7, с. 47].

Також С.Я. Фурса звертає увагу й на те, що суд сам не вирішує таких складних завдань, а передумовою для застосування аналогії стає позиція однієї із сторін, яка пред'являється висококваліфікованими представниками й піддається критичному аналізу протилежною стороною [7, с. 48].

Досить влучною є також думка про те, що під час застосування аналогії права істотне значення мають принципи права, які закріплюються в Конституції України. Оскільки норми Конституції України є нормами прямої дії, то правозастосувач, виходячи з власної правосвідомості, може мотивувати рішення в справі, посиляючись на конституційні норми [7, с.48].

Така ж позиція висловлена й у Листі Міністерства юстиції України від 30.01.2009 р. № Н-35267-18, де зазначається, що під час застосування аналогії права суттєве значення мають принципи права, які закріплюються в конституції. Оскільки норми Конституції України є нормами прямої дії, то правозастосувач, базуючись на власній правосвідомості, може мотивувати рішення в справі, посиляючись на конституційні норми [8].

Також у цьому ж листі говориться, що аналогія не застосовується у сфері кримінального законодавства та законодавства про адміністративні правопорушення. Аналізуючи зміст вищевказаного листа, слід вказати, що Міністерство юстиції України офіційно

но вказує на можливість застосування аналогії в цивільному процесуальному праві [8].

Щодо позиції вчених, які наполягають на неможливості застосування аналогії в цивільному процесуальному праві, то вони зазначають: якщо немає процесуальної норми – не повинно бути й процесуальної дії, а прогалини (недоліки) у цивільному процесуальному праві повинні усуватися тільки в законодавчому порядку. Крім того, одним з елементів цивільного процесу є цивільна процесуальна форма, яка являє собою систему гарантій, реалізація якої можлива лише за неухильного дотримання всіх вимог, що пред'являються законом до дій суб'єктів процесуальних правовідносин [9, с. 48].

Однак при цьому ними не даються відповіді на питання, як вчиняти суду під час розгляду справи в разі наявності прогалини в цивільному процесуальному законодавстві [10].

Натомість вказують, що недоліки й прогалини в матеріальному та процесуальному праві були й завжди будуть, незважаючи на те, як законодавець не хотів би або не вмів приймати необхідні закони – передбачити всі відносини, які потребують законодавчого регулювання, просто неможливо [9, с. 49].

Також прихильниками думки, що аналогії в цивільному процесуальному праві не може бути, не даються пояснення, як вчиняти судам, якщо внаслідок прогалини в цивільному процесуальному законі порушуються права учасників у процесі розгляду та вирішення справи, справу не можна розглянути. Вважають, що треба чекати, поки законодавець прийме процесуальний закон, який буде регулювати такі відносини. Однак не слід забувати й те, що іноді прийняття змін до цивільного процесуального закону або прийняття нового цивільного процесуального закону треба чекати протягом багатьох років, а іноді й десятки років.

Так, деякі прогалини в цивільному процесуальному праві існують із дня прийняття Цивільного процесуального

кодексу України (далі – ЦПК України), проте донині ще не усунуті законодавцем, незважаючи на те, що пройшло з дня прийняття ЦПК України пройшло понад десять років.

В.В. Корольов наводить цікавий випадок, коли через наявність прогалин у цивільному процесуальному праві порушуються права людини, відсутні механізми реалізації права. Він пише, що в ч. 3. ст. 35 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) передбачено можливість надання повної цивільної дієздатності фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і яка бажає займатися підприємницькою діяльністю. Водночас у разі, коли батьки (усиновлювачі), піклувальники або орган опіки та піклування не бажатимуть, щоб особа була підприємцем, займалася підприємницькою діяльністю й не надать їй дозволу на це, особа не зможе пройти державну реєстрацію, набуту в підсумку повної цивільної дієздатності та звернутися до суду. Звернутися до суду із заявою особа не зможе, оскільки відповідно до ч. 2 ст. 35 ЦК України відсутність згоди зазначених вище суб'єктів повинна передувати зверненню до суду, і тільки після звернення до цих суб'єктів можна буде звернутися до суду [10].

Також він зазначає, що відповідно до норм, закріплених у главі 3 розділу 4 ЦПК України, розгляд судом справ про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності є можливим тільки щодо неповнолітніх осіб, які працюють за трудовим договором або є матір'ю чи батьком дитини відповідно до актового запису цивільного стану. Цілком логічно виникає таке питання: як особа тоді зможе реалізувати своє матеріальне право, закріплене нормою цивільного права, якщо не передбачено процедурний порядок його реалізації в такій ситуації. Тому й необхідною та обов'язковою є аналогія в цивільному процесі [10].

Про можливість застосування аналогії в цивільному процесуальному праві свідчить потреба судів у цьому. Ана-

ліз судової практики дозволив зробити висновок, що багато судів на практиці застосовує аналогію закону та аналогію права з метою захисту законних прав та інтересів людини.

Як про приклад застосування аналогії закону в цивільному судочинстві можна говорити про ухвалу Тячівського районного суду Закарпатської області, у якій вказується, що ОСОБА_1 звернувся із заявою про перегляд рішення Тячівського районного суду за нововиявленими обставинами. А потім заявник надав суду заяву, у якій просить заяву про перегляд рішення Тячівського районного суду за нововиявленими обставинами залишити без розгляду. Суд використав положення ч. 8 ст. 8 ЦПК України: якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права).

За таких обставин суд вважає, що заяву заявника про залишення справи без розгляду слід задовольнити, оскільки така не суперечить інтересам сторін та закону [11].

Тобто, на нашу думку, судом використана була аналогія закону. Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду, якщо позивач подав заяву про залишення заяви без розгляду.

З огляду на положення ч. 8 ст. 8 ЦПК України та на підставі того, що ЦПК України не врегульоване питання про залишення заяви про перегляд рішення суду за нововиявленими обставинами без розгляду, однак врегульовано питання про залишення заяви без розгляду (ст. 207 ЦПК України), суд правомірно вирішив за необхідне застосувати аналогію закону та залишити заяву ОСОБА_1 про перегляд рішення Тячівського районного суду за нововиявленими обставинами без розгляду.

Також прикладом застосування аналогії закону може бути ухвала Феодосійського міського суду АРК. Так, до

Феодосійського міського суду АРК Крим надійшла заява представника Приватного акціонерного товариства «Теодосія» про заміну сторони виконавчого провадження з ОСОБА_1 на нового власника квартири ОСОБА_2.

Після відкриття провадження в справі від представника Приватного акціонерного товариства «Теодосія» до Феодосійського міського суду АРК Крим надійшла заява про залишення заяви про заміну сторони виконавчого провадження без розгляду.

В ухвалі суду було зазначено: «Згідно із ч. 8 ст. 8 ЦПК України, якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого закону суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права).

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 207 ЦПК України суд постановляє ухвалу про залишення заяви без розгляду, якщо позивач подав заяву про залишення заяви без розгляду.

З огляду на положення ч. 8 ст. 8 ЦПК України та на підставі того, що ЦПК України не врегульоване питання про залишення заяви про заміну сторони виконавчого провадження без розгляду, однак врегульоване питання про залишення заяви без розгляду, суд вважає за необхідне застосувати аналогію закону та залишити заяву Приватного акціонерного товариства «Теодосія» про заміну сторони виконавчого провадження без розгляду» [12].

Ще один приклад можна взяти з практики застосування норм цивільного законодавства за аналогією Борзнянського районного суду Чернігівської області. Так, ОСОБА_1 звернувся до суду із заявою про забезпечення доказів, посилаючись на те, що в нього є певні труднощі в отриманні доказів, які необхідні йому для подачі позовної заяви щодо спору стосовно поділу спадкового майна. У цей же день, до відкриття провадження у справі, ОСОБА_1 подав до суду заяву про повернення йому зазначеної заяви.

В ухвалі суду було зазначено: «Відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 121 ЦПК України суддя повертає позов позивачеві відповідно до поданої ним заяви в разі, якщо провадження в справі не відкрито. За змістом ст. 8 ЦПК України, якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права).

Тому, оскільки ОСОБА_1 своєчасно подав заяву про повернення його попередньої заяви про забезпечення доказів, то згідно з принципами диспозитивності цивільного судочинства та аналогії закону, визначених ст. ст. 8, 11 ЦПК України, така заява ОСОБА_1 підлягає задоволенню» [13].

Досить поширеною практикою судів є застосування аналогії під час вирішення питань щодо виконавчого провадження. Так, до Хмельницького міськрайонного суду ОСОБА_1 звернувся до суду із заявою про видачу дублікату виконавчого листа в справі за позовом ОСОБА_2 в інтересах ОСОБА_1, ОСОБА_3 до ОСОБА_4 про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. У процесі розгляду заяви було встановлено, що заяву подано недієздатною особою.

В ухвалі суду було зазначено: «Відповідно до ч. 8 ст. 8 ЦПК України, якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права). Відповідно до п. 2 ч. 3 ст. 121 цього ж Кодексу заява повертається у випадках, коли заяву подано недієздатною особою. Враховуючи, що заяву подано недієздатною особою, що підтверджується рішенням Хмельницького міськрайонного суду від 8 серпня 2011 р., доданим до заяви, за таких обставин заява не може бути розглянута та підлягає поверненню» [14].

Отже, треба зазначити, що після аналізу чинного законодавства України

(Конституції України, ч. 8 ст. 8 ЦПК України, Постанови Пленуму Верховного суду України від 18.12.2009 р. № 14 «Про судові рішення у цивільній справі» та низки інших нормативно-правових актів), висловлювань та думок українських та зарубіжних вчених щодо можливості застосування аналогії в цивільному процесуальному праві, треба погодитися з тим, що можливість застосування аналогії закону та аналогії права в цивільному процесі існує. Крім того, аналізуючи судову практику, ми можемо стверджувати, що є нагальна потреба в застосуванні аналогії закону та аналогії права в цивільному процесі.

Інститут аналогії в цивільному процесуальному праві – це процес застосування до суспільних відносин, що потребують правового регулювання, прямо непередбачених законом правових норм, що регулюють подібні відносини (аналогія закону) або спільних загальних засад і принципів відправлення правосуддя в цивільних справах (аналогія права) [4, с. 60].

Інститут аналогії в цивільному процесуальному праві – це процесуально-правовий інститут, що складається із сукупності процедурних норм, які встановлюють порядок застосування аналогії закону та аналогії права щодо регулювання цивільних процесуальних відносин у випадку прогалин у цивільному процесуальному законі.

Інститут аналогії має певні ознаки: є логічним прийомом умовиводу, який полягає в поширенні юридичних норм та принципів права на відносини, не врегульовані законом; є формою нетипового правозастосування; має державно-владний характер; є правовим засобом регулювання цивільних процесуальних відносин, коли за допомогою схожої норми визначається процедура у відповідній ситуації.

Інститут аналогії в цивільному процесуальному праві виступає як фактор, який забезпечує організацію процесуальних відносин, їхню конкретність, спрямованість, зміст; має творчий, оціночний, казуальний, комплексний

характер; є процедурно-процесуальною формою – регулює порядок застосування інших норм права; застосовується відповідно до вироблених юридичною наукою та практикою умов та правил.

Функціями інституту аналогії у цивільному процесуальному праві є такі: виявлення цивільних процесуальних відносин, які знаходяться у сфері правового впливу та потребують правового регулювання; забезпечення стабільності цивільних процесуальних відносин; регулювання цивільних процесуальних відносин, які повністю чи частково не врегульовані нормами права; гарантування кожному права на судовий розгляд справи; розвиток права шляхом застосування за аналогією права чи закону норм або принципів права до цивільних процесуальних відносин, не врегульованих у законі.

Суб'єктом застосування інституту аналогії в цивільному процесуальному праві є уповноважений орган, що діє від імені держави, а саме суд.

У випадку прогалин у цивільному процесуальному праві суб'єкт правозастосування повинен встановити фактичні обставини справи; впевнитись у тому, що відносини входять у сферу правового впливу; встановити приналежність відносин саме до цивільних процесуальних; встановити відсутність у цивільному процесуальному законодавстві норм, що регулюють ці відносини; проаналізувати правозастосовну практику щодо вирішення схожих випадків; знайти норму, що регулює схожі відносини або встановити відсутність норм, дія яких може поширюватись на схожі відносини, не врегульовані правом, тобто встановити неможливість застосування аналогії закону; прийняти рішення в справі на підставі схожої норми або випрацьованого правоположення в справі, які ґрунтуються на принципах права, правозастосовній практиці, з вмотивуванням застосування аналогії закону або неможливості її застосування, розкриття змісту принципів права, які застосовуються в такому випадку.

Проте наразі виникає низка питань, що є невіршеними: хто може застосо-

увати аналогію, які її межі, який порядок застосування.

На сьогодні можна виокремити дві позиції щодо того, хто має право застосовувати аналогію: тільки суд [15; 8; 16], суд та інші державні органи [17; 1]. Насамперед це залежить від того, як це питання вирішується законодавством.

У Постанові Пленуму Верховного суду України від 18.12.2009 р. № 14 «Про судові рішення у цивільній справі» вказується, що рішення є законним тоді, коли суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства відповідно до ст. 2 ЦПК України, вирішив справу згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до цих правовідносин відповідно до ст. 8 ЦПК України, а також правильно витлумачив ці норми. Якщо спірні правовідносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права) [15]. Це означає, що суд може застосовувати аналогію закону й права. Усунення прогалин у праві шляхом аналогії є казуальним й не є правовим прецедентом.

Також у Листі Міністерства юстиції України від 30.01.2009 р. № Н-35267-18 вказується, що аналогія повинна застосовуватися чітко відповідно до вимог законності. Тому й використовувати аналогію можуть лише органи правосуддя – суди – з дотриманням всіх процесуальних норм і процесуальних гарантій. Винесене за допомогою аналогії рішення в справі не повинно суперечити чинному законодавству [8].

Тобто, як бачимо, держава стоїть на позиції того, що аналогія може застосовуватися лише органами правосуддя – судами.

Р.А. Майданик пише: якщо законом не встановлено обов'язок застосування закону чи права за аналогією, органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені Конституцією України та законами України [16]. Тобто він має на увазі, що органи дер-

жавної влади не мають права застосувати аналогію, якщо це прямо не вказано в законі. Що ж стосується судів, то вчений зазначає, що для покладення на суд обов'язку усувати прогалини в законі необхідно наділити його відповідною компетенцією [16].

Іншої думки дотримується С.Я. Фурса, яка допускає використання аналогії в діяльності нотаріусів і зазначає: «Виникатиме колізія: клієнту така нотаріальна дія потрібна, нотаріус не бачить перепон у її вчиненні ні з боку законодавства, ні з боку інтересів інших осіб, але вчинити її неможливо через те, що вона не передбачена чинним законодавством. Виходом із цієї ситуації має бути, на погляд автора, вказівка в законі про можливість вчиняти нотаріальні дії, які не суперечать чинному законодавству й інтересам інших осіб» [17].

При цьому С.Я. Фурса вказує, що поширення діяльності всіх нотаріусів на нерегламентований законодавством простір хоча й має на меті більш широке задоволення потреб населення в нотаріальних послугах, може негативно вплинути на права клієнтів. Звідси висновок, що можливі й негативні наслідки від запровадження цієї пропозиції.

Оскільки в законі відсутня норма, яка б регламентувала можливість нотаріуса діяти в межах аналогії закону та права, то варіантів вирішення такої ситуації на цьому етапі, на думку автора, два: а) перед вчиненням нотаріального провадження, яке не передбачене Законом України «Про нотаріат», але не суперечить йому, всі нотаріуси мають отримувати згоду Міністерства юстиції (або його управління) на його вчинення, у якому будуть встановлені межі дій нотаріуса та вимоги до процедури його вчинення. Враховуючи досвід звернення до Мінюсту з проблемних питань, можна стверджувати, що відповіддю буде лише заборона. Забороняти простіше, ніж вислухати, продумати й дозволити. Тому альтернативним варіантом має стати спільне рішення Мінюсту та нотаріальної палати, оскільки остання має дбати про інтереси нотаріусів; б) нада-

вати право вчинення таких дій лише тим нотаріусам, які або мають більший стаж роботи на посаді нотаріуса, або склали спеціальний кваліфікаційний іспит, або мають наукові ступені в галузі нотаріату тощо [17].

Як бачимо, думки вчених із приводу можливості застосування аналогії судами чи іншими державними органами суттєво різняться. Це все викликане наявністю прогалин, як у цивільному процесуальному праві, так і в інших галузях права.

Однак все ж з огляду на чинне законодавство слід констатувати, що спеціально уповноваженим органом, що має застосовувати аналогію в цивільному процесуальному праві, згідно із законом, є суд. Адже суд прямо наділений законом застосовувати аналогію права та аналогію закону.

Так, ч. 8 ст. 8 ЦПК України встановлено: якщо спірні відносини не врегульовані законом, суд застосовує закон, що регулює подібні за змістом відносини (аналогія закону), а за відсутності такого суд виходить із загальних засад законодавства (аналогія права). Як бачимо, у цій статті мається на увазі саме суд, а не якийсь інший правозастосовний орган.

Підсумовуючи, треба зазначити, що питання застосування аналогії закону та аналогії права в цивільному процесі, їх межі та умови застосування лишаються не повною мірою вивчені, тому потребують подальшого вдосконалення.

Ключові слова: аналогія закону, аналогія права, прогалини в праві, аналогія в цивільному процесуальному праві.

У статті аналізуються погляди вчених щодо можливості застосування аналогії в цивільному процесуальному праві. Здійснено аналіз допустимості застосування аналогії закону та аналогії права в цивільному процесуальному праві. Автор досліджує підходи щодо того, хто може застосувати аналогію в цивільному процесі: суд чи й інші правозастосовні органи.

В статье анализируются взгляды ученых относительно возможности применения аналогии в гражданском процессуальном праве. Проведен анализ допустимости применения аналогии закона и аналогии права в гражданском процессуальном праве. Автор исследует подходы ученых относительно того, кто может применять аналогию в гражданском процессе: суд или же и другие правоприменительные органы.

In this article analyzes views of scientists that regard possibility of using analogy in the law of civil procedure. In the article analyzes the admissibility of the application of the law of analogy in the law of civil procedure. The author explores the approaches of scientists, who can use the analogy in civil proceedings: the court or other law enforcement agencies.

Література

1. Панасюк О.С. Пробелы в праве и способы их преодоления и устранения. Теоретическое исследование : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства: история учений о праве и государстве» / О.С. Панасюк. – Ставрополь, 2012. – 182 с.

2. Жилин Г.А. Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации (постатейный) / Г.А. Жилин. – М. : Проспект, 2006. – 880 с.

3. Боннер А.Т. Применение нормативных актов в гражданском процессе / А.Т. Боннер. – М. : Юрид. лит., 1980. – 416 с.

4. Балашов А.Н. Вопросы применения аналогии закона и аналогии права в гражданском судопроизводстве / А.Н. Балашов, Э.И. Мишутина // Российская юстиция. – 2009. – № 10. – С. 59–62.

5. Косаренко О.І. Проблеми аналогії в контексті реформування цивільного судочинства / О.І. Косаренко // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. – № 18. – С. 183–186.

6. Соколов В.М. Застосування процесуальної аналогії при здійсненні адміністративного судочинства / В.М. Соколов // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 2(7). – С. 37–41.

7. Фурса С.Я. Академічний курс : [підручник] / С.Я. Фурса. – К. : Видавець С.Я. Фурса ; КНТ, 2009. – 848 с.

8. На звернення щодо порядку застосування нормативно-правових актів : Лист МЮУ 30.01.2009 р. № Н-35267-18.

9. Балюк М.І. Практика застосування цивільного процесуального кодексу України (цивільний процес у питаннях і відповідях). Коментарії, рекомендації, пропозиції / М.І. Балюк, Д.Д. Луспенник. – Х. : Харків юридичний, 2008. – 708 с.

10. Корольов В.В. Аналогія закону в цивільному судочинстві / В.В. Корольов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lex-line.com.ua/?language=ru&go=full_article&id=979.

11. Ухвала Тячівського районного суду Закарпатської області від 10.08.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6334283>.

12. Ухвала Феодосійського міського суду АРК від 03.12.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/35774219>.

13. Ухвала Борзнянського районного суду Чернігівської області від 02.12.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/7508513>.

14. Ухвала Хмельницького міськрайонного суду від 09.11.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/28251017>.

15. Про судові рішення в цивільній справі : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 р. № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09>.

16. Майданик Р.А. Цивільне право. Загальна частина. Вступ в цивільне право : [навч. посібник] / Р.А. Майданик. – К., 2012. – 258 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mobile.pidruchniki.ws/1584072046508/pravo/tsivilne_pраво_-_maidanik_ra.

17. Фурса С.Я. Теорія нотаріального процесу : [науково-практичний посібник] / С.Я. Фурса. – К. : Алерта ; Центр учебної літератури, 2012. – 920 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1861081944276/pravo/analogiya_zakonu_analogiya_pраво_notarialnomu_protsezi.